

καλημέρα

καλημέρα, η, ουσ. [από τη φρ. καλήν ημέραν]. **1.** χαιρετισμός που απευθύνεται σε κάποιον, ιδίως κατά τις πρωινές ώρες, και έχει την έννοια να περάσει καλά, να πάει καλά η μέρα του: «ήρθε το πρωί χαρούμενος στο γραφείο του και φώναξε καλημέρα σε όλους μας». (Τραγουδί: **καλημέρα** τι κάνεις, να 'σαι πάντα καλά). **2.** (παλιότερα) κέντημα, συνήθως καθρέφτης με γραμμένη επάνω του τη λέξη “καλημέρα”. Τοποθετείται συνήθως σε χώρο της υποδοχής, στο σαλόνι ή και στην κρεβατοκάμαρα, ιδίως όμως στο μέρος εκείνο όπου μόλις ξυπνήσει κάποιος πηγαίνει να πλυθεί, να πλύνει το πρόσωπό του: «ακριβώς πάνω απ’ το νεροχύτη υπήρχε μια καλημέρα». **3.** ως επιφών. **καλημέρα!** ειρωνικό επιφώνημα σε κάποιον στην περίπτωση που δεν κατάλαβε τίποτα από όσα του είπαμε. Συνών. **καληνύχτα!** Παρατηρείται κίνηση του χεριού που κάνει αόριστους κύκλους στο ύψος του στήθους και πλάγια. (Ακολουθούν 16 φρ.)·

- *δε θέλω ούτε την καλημέρα του, δε θέλω να έχω καμιά σχέση με το πρόσωπο για το οποίο γίνεται λόγος: «απ’ τη μέρα που με κατηγόρησε, δε θέλω ούτε την καλημέρα του»·*

- *δε λέμε ούτε καλημέρα, έχουμε διακόψει τις φιλικές σχέσεις μας, είμαστε μαλωμένοι: «απ’ τη μέρα που διαλύσαμε το συνεταιρισμό που είχαμε, δε λέμε ούτε καλημέρα»· βλ. και φρ. **δεν έχουμε ούτε καλημέρα**·*

- *δε σου λένε καλημέρα, δε σε υπολογίζουν καθόλου: «όταν είσαι πολύ φτωχός, δε σου λένε καλημέρα». (Λαϊκό τραγουδί: **ντυμένο σε προσέχουνε κι όλοι κοντά σου τρέχουνε. Σαν παλιώσουν πέρα ως πέρα, δε σου λένε καλημέρα!**)·*

- *δεν έχουμε ούτε καλημέρα, δε διατηρούμε φιλικές ή κοινωνικές σχέσεις, γιατί δεν έχουμε γνωριστεί, δεν έχουμε συστηθεί: «τον ξέρω εξ αποστάσεως, αλλά δεν έχουμε ούτε καλημέρα»· βλ. και φρ. **δε λέμε ούτε καλημέρα**·*

- *καλημέρα γι’ αύριο!* ειρωνικό επιφώνημα που δηλώνει ότι, από όσα είπαμε σε κάποιον, δεν κατάλαβε τίποτα: «δηλαδή, εμείς δε θα πάμε μαζί τους; -Καλημέρα κι έφεξε! Τι σου λέω τόση ώρα»·

- *καλημέρα Γιάννη. -Κουκιά σπέρνω, βλ. λ. Γιάννης·*

- *καλημέρα Θανάση!* βλ. φρ. *καλημέρα γι’ αύριο(!)*·

- *καλημέρα κι έφεξε!* βλ. φρ. *καλημέρα γι’ αύριο(!)*·

- *λέω καλημέρα, καλημερίζω:* «κάθε πρωί λέω καλημέρα ακόμα και σε κείνους που δε γνωρίζω»·

- *με το καλημέρα, χωρίς να χαθεί διόλου καιρός, αμέσως:* «μόλις μπήκε στο γραφείο μου, με το καλημέρα μου ζήτησε δανεικά»·

- *μέχρι να πεις καλημέρα, λες καληνύχτα,* δηλώνει σύντομο χρονικό διάστημα: «καλές είναι οι καλοκαιρινές διακοπές αλλά, ρε παιδάκι μου, μέχρι να πεις καλημέρα, λες καληνύχτα»·

- *όταν είσαι καβάλα στ’ άλογο, να λες σ’ όλους καλημέρα,* βλ. λ. [καβάλα](#)·

- *ούτε για καλημέρα, για κανένα λόγο, σε καμιά περίπτωση:* «δε θέλω να τον δω ούτε για καλημέρα». (Λαϊκό τραγουδί: **κάθε φορά που ξημερώνει δεκατρείς, καταραμένη μέρα, δε θέλω ν’ ανταμώσω άνθρωπο ούτε για καλημέρα**)·

- *πολύ καλημέρα!* ή *πολύ καλημέρα σας!* εγκάρδιο καλημέρισμα σε κάποιον. Συνήθως παρατηρείται ελαφρά υπόκλιση προς το άτομο στο οποίο απευθύνεται ο χαιρετισμός·

- *την καλημέρα μου (στον τάδε, ενν. δώσε), καλημέρισέ τον εκ μέρους μου, χαιρέτισε τον τάδε εκ μέρους μου με το καλημέρα:* «την καλημέρα μου, αν δεις στο γραφείο τον τάδε»·

- του 'κοψα την καλημέρα, έπαψα να του μιλώ, έπαψα να έχω σχέσεις μαζί του, επειδή θύμωσα, πικράθηκα ή μάλωσα μαζί του: «επειδή κάθε τόσο με κατηγορούσε, του 'κοψα την καλημέρα»

- *τώρα καλημέρα!* έτσι καθυστερημένα που ενδιαφέρθηκες για τη συγκεκριμένη δουλειά, χάθηκε η ευκαιρία, πέταξε το πουλί, γιατί δόθηκε σε άλλον: «ήρθα για τη δουλειά, που βάλατε προχτές στις μικρές αγγελίες. -Τώρα καλημέρα, γιατί την πήρε άλλος τη δουλειά!». Συνών. *τώρα αντίο!* / *τώρα καλημερούδια!* / *τώρα καληνύχτα!* / *τώρα κάτσε!* (α) / *τώρα σφύρα!* / *τώρα τράβα τα βυζιά σου!* ή *τώρα τράβα τα βυζιά σου να μεγαλώσουν!* (β) / *τώρα τραγούδα!* / *τώρα χαίρετε!* / *τώρα χαιρετίσματα!*

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας